

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY

Luksemburg, dnia 5 listopada 2013 r.
ECA/13/37

Sprawozdanie roczne za 2012 r. – najczęściej zadawane pytania

1. Czy Europejski Trybunał Obrachunkowy zaaprobował sprawozdanie finansowe za 2012 r.?

Tak. Trybunał zaaprobował sprawozdanie finansowe za 2012 r., gdyż uznał je za kompletne i poprawne, podobnie jak miało to miejsce od roku budżetowego 2007. Trybunał stwierdza, że sprawozdanie finansowe za 2012 r. we wszystkich istotnych aspektach rzetelnie przedstawia sytuację finansową Unii Europejskiej oraz jej wyniki za badany rok.

Oprócz poświadczenia, że w sprawozdaniu finansowym poprawnie wykazano dochody i wydatki, Trybunał zobowiązany jest jednak również do wydania opinii, czy płatności były dokonywane zgodnie z odpowiednimi przepisami. **W 2012 r., podobnie jak w poprzednich latach, Trybunał nie jest w stanie poświadczyć, że płatności były legalne i prawidłowe, co jest powodem wydania negatywnej opinii w zakresie prawidłowości wydatków.**

2. Łączny budżet UE w 2012 r. wynosił 138,6 mld euro, a poziom błędu wyniósł 4,8%. Czy oznacza to, że zmarnowano niemal 7 mld euro środków UE?

Nie. W przeszłości niektórzy komentatorzy mnożyli łączny budżet UE przez poziom błędu, a otrzymaną w ten sposób kwotę określali mianem „zmarnowanych środków”. **Takie uproszczone podejście może jednak wprowadzać w błąd.** Na potrzeby sprawozdania rocznego dotyczącego budżetu ogólnego UE Trybunał sprawdza, czy środki UE zostały spożytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem i właściwie rozliczone.

Niektóre z wykrytych błędów dotyczą środków, które zostały nieprawidłowo wydatkowane, jak na przykład ukierunkowane na zapewnienie długotrwałych korzyści wsparcie dla firm zatrudniających bezrobotnych, które jednak nie spełniły warunku utrzymania pracowników przez minimalny okres. Inny przykład to udzielenie firmie zamówienia na budowę autostrady z wolnej ręki, a więc bez umożliwienia innym potencjalnym oferentom przedstawienia ich ofert, tak aby uzyskać możliwie najlepszą cenę.

Przykłady te świadczą o braku wydajności, niekoniecznie zaś o marnotrawstwie. Fundusze UE zostały bowiem spożytkowane zgodnie z ich przeznaczeniem i przyniosły pewne korzyści, mimo że nie przestrzegano w pełni warunków dotyczących ich wykorzystania. Z drugiej strony środki wydatkowane legalnie i prawidłowo również

ECA PRESS

12, rue Alcide De Gasperi - L - 1615 Luxembourg
Tel. kom.: +352 621 552 224 – Tel.: +352 4398-45410
press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA
www.eca.europa.eu

mogą zostać zmarnotrawione, jak choćby w przypadku budowy autostrady bez uwzględnienia potrzeb ruchu drogowego.

3. Co zatem oznacza szacowany poziom błędu w wysokości 4,8%?

4,8% to szacunek kwot, które **nie** powinny zostać wypłacone z budżetu UE, ponieważ nie zostały wykorzystane zgodnie z odpowiednimi przepisami, a zatem nie spełniły celów określonych przez Radę i Parlament w prawodawstwie unijnym.

Do typowych błędów zalicza się **płatności na rzecz niekwalifikowalnych beneficjentów lub projektów bądź też zamówienia na usługi, towary lub inwestycje, zrealizowane z naruszeniem przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych**. Zob. schemat 5: Udział poszczególnych rodzajów błędów w ogólnie szacowanym poziomie błędu [LINK]. Nie wszystkie nielegalne lub nieprawidłowe płatności stanowią niegospodarność, podobnie jak nie wszystkie wydatki dokonywane legalnie i prawidłowo są wykorzystywane optymalnie. Wyrażonego procentowo poziomu błędu **nie** należy zatem traktować w odniesieniu do łącznego budżetu UE jako „marnotrawstwa” lub „straty pieniędzy”.

4. Jak powstają błędy?

Do błędów dochodzi, gdy beneficjenci nie przestrzegają przepisów przy ubieganiu się o środki UE. Aby beneficjenci mogli ubiegać się o wsparcie unijne, wymaga się od nich przestrzegania określonych zasad unijnych oraz niekiedy krajowych. Mają one zagwarantować, że wydatki będą przeznaczone na cele określone przez Radę i Parlament.

Do błędów dochodzi, gdy zasady te zostają złamane – na przykład gdy rolnicy nie przestrzegają podjętych zobowiązań środowiskowych, promotorzy projektów nie stosują się do przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, bądź gdy ośrodki badawcze wnioskuje o zwrot kosztów niezwiązanych z projektami finansowanymi ze środków UE. W sprawozdaniu rocznym za 2012 r. przedstawiono konkretne przykłady błędów wykrytych w trakcie badań kontrolnych.

5. Czy jeśli w 2012 r. szacowany poziom błędu w płatnościach UE wyniósł 4,8%, oznacza to, że 95,2% budżetu UE wydatkowano zgodnie z przepisami?

Nie. Opinia Trybunału na temat wydatków UE opiera się na szerokiej próbie obejmującej wszystkie obszary polityki. Transakcje objęte próbą są szczegółowo badane, a wykryte błędy sumowane w postaci szacowanego poziomu błędu.

Istnieje jednak wiele błędów, których Trybunał nie kwantyfikuje, jak np. drobne naruszenia przepisów dotyczących udzielania zamówień publicznych, nieprzestrzeganie przepisów dotyczących działań promocyjnych czy nieprawidłowa transpozycja dyrektyw UE do przepisów krajowych. Błędy takie nie są uwzględniane w poziomie błędu szacowanym przez Trybunał.

6. Czy błędy oznaczają nadużycia finansowe?

ECA PRESS

Niekoniecznie. Nadużycie finansowe jest aktem umyślnego oszustwa w celu odniesienia korzyści. Choć procedury kontrolne Trybunału nie mają na celu wykrywania nadużyć, każdego roku w trakcie badań kontrolnych Trybunał stwierdza nieliczne przypadki podejrzeń nadużycia finansowego. Przypadki te są zgłaszane do OLAF (Europejskiego Urzędu ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych), który przeprowadza dochodzenie i w razie konieczności monitoruje każdy taki przypadek we współpracy z władzami państw członkowskich.

7. Czy zarządzanie finansami UE polepsza się czy pogarsza?

Z roku na rok jest ono stosunkowo stabilne, choć zależy to również od obszaru polityki. Przykładowo w obszarze rolnictwa szacowany poziom błędu od kilku lat rośnie. W przypadku funduszy strukturalnych – po trzech kolejnych latach spadku – od 2009 r. szacowany poziom błędu co roku wzrasta.

Trybunał wielokrotnie zalecał dalsze uproszczenie zasad, aby poprawić jakość wydatkowania i zmniejszyć poziom błędu. Analiza pokazuje, że w przypadku Europejskiego Funduszu Społecznego takie uproszczenie miało pozytywny wpływ.

8. Gdzie leżą główne problemy – po stronie państw członkowskich czy Komisji Europejskiej?

Po obydwu stronach. Trybunał szacuje, że poziom błędu w wydatkach zarządzanych wspólnie przez Komisję i państwa członkowskie wynosi 5,3%. W przypadku reszty wydatków operacyjnych, którymi zarządza bezpośrednio Komisja, wynosi on 4,3%. Trybunał wykrył wiele uchybień w systemach zarządzania i kontroli zarówno na poziomie państw członkowskich, jak i Komisji.

Obszary objęte zarządzaniem dzielonym, takie jak polityka rolna i regionalna, stanowią 80% wydatków UE. W przypadku wielu błędów wykrytych w trakcie kontroli władze państw członkowskich dysponowały informacjami umożliwiającymi ich wykrycie i skorygowanie przed złożeniem wniosku o zwrot kosztów do Komisji. Wciąż istnieje zatem możliwość bardziej skutecznego wykorzystania systemów zarządzania finansami i ograniczenia poziomu błędu.

9. Dlaczego Trybunał zmienił sposób przeprowadzania niektórych corocznych prac kontrolnych? Czy nie utrudni to dokonywania porównań z poprzednimi latami?

W tym roku zmodyfikowano podejście do doboru próby transakcji, **tak aby ich badanie we wszystkich obszarach wydatków odbywało się na tych samych zasadach** – w momencie kiedy Komisja zaakceptuje i zarejestruje wydatek, potwierdzając tym samym, że uważa daną płatność z budżetu UE za uzasadnioną. W ten sposób skontrolowane populacje będą z roku na rok bardziej stabilne, gdyż wyeliminowany zostanie zmienny poziom zaliczek. Wpływ, jaki to ujednoczenie stosowanego przez Trybunał podejścia do doboru próby miało na szacowany poziom błędu w budżecie na 2012 r. jako całości, wyniósł zaledwie 0,3 punktu procentowego.

10. Dlaczego koncentrować się na błędach, skoro Komisja może wystąpić do państw członkowskich o zwrot nieprawidłowo wydatkowanych środków?

W większości przypadków, gdy środki zostały wydatkowane nieprawidłowo, Komisja nie występuje do państw członkowskich o fizyczny zwrot tych środków. Zgodnie z obowiązującymi przepisami w sytuacji gdy we wnioskach o zwrot kosztów zostaną wykryte błędy, państwa członkowskie mogą dokonać realokacji środków UE na inne projekty i otrzymać dodatkowe fundusze UE po przedstawieniu faktur.

Korekty finansowe i odzyskane środki są uwzględniane w szacowanym przez Trybunał poziomie błędu, o ile prowadzą do wycofania błędnych płatności dokonanych w trakcie roku: innymi słowy, jeśli niepoprawnie dokonany wydatek zostanie wykryty i wykluczony z deklaracji przesłanej przez dane państwo członkowskie Komisji lub prowadzi do odzyskania środków od beneficjentów w trakcie roku. Te warunki są jednak rzadko spełnione.

W przypadku rolnictwa większość korekt finansowych nie prowadzi do odzyskania środków od beneficjentów, natomiast w przypadku wydatków na politykę spójności większość korekt ma charakter ryczałtowy i nie prowadzi do szczegółowych korekt na poziomie projektów.

W bieżącym okresie wydatkowania 2007-2013 państwa członkowskie mają niewielką motywację do składania prawidłowych wniosków, ponieważ wnioski zawierające błędy można wycofać i zastąpić innymi, nie tracąc przy tym środków z budżetu UE.

11. Czy Trybunał mógłby zaaprobować wydatki UE, gdyby przeprowadził więcej prac kontrolnych?

Nie. Trybunał uzyskał wystarczające dowody, by mieć pewność, że poziom błędów w wydatkach UE jest istotny. Dodatkowe prace kontrolne nic by w tej kwestii nie zmieniły.

12. Czy błędy wykryte przez Trybunał wynikały z ograniczenia dostępu do dokumentów w państwach członkowskich lub w siedzibach beneficjentów końcowych?

Nie. Na mocy Traktatu Trybunał dysponuje szerokimi prawami dostępu, a państwa członkowskie i beneficjenci końcowi wykazywali chęć współpracy w procesie kontroli.

Sprawozdanie roczne 2012 – PAKIET PRASOWY w 23 językach UE www.eca.europa.eu